

Talu cynhaliaeth plant
yn uniongyrchol o'ch
enillion

asiantaeth cynnal plant

Taliad

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Am beth mae'r daflen hon yn sôn?

Mae'r daflen hon yn egluro sut gall taliadau cynhaliaeth plant gael eu gwneud yn uniongyrchol o'ch enillion. Mae ar gyfer rhieni dibreswyl y cafodd eu hachosion eu sefydlu rhwng 5 Ebrill 1993 a 2 Mawrth 2003, sef yr 'hen gynllun'.

Rydym yn defnyddio rheolau gwahanol i weithio cynhaliaeth plant allan am achosion a sefydlwyd ar neu ar ôl 3 Mawrth 2003, sef achosion y 'cynllun persennol'.

Rydych wedi derbyn y daflen hon nawr ohwerwydd:

- eich bod wedi gofyn am wybodaeth ynglŷn â sut y gallwch dalu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion yn hytrach na'r ffordd rydych yn talu ar hyn o bryd, neu
- nad ydych wedi gwneud taliadau cynhaliaeth plant ar amser ac rydym nawr yn mynd i gymryd cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion.

I wneud hyn, gallwn sefydlu 'gorchymyn didynnu o enillion'. Mae'r daflen hon yn egluro beth yw hyn a sut mae'n gweithio.

Yn y daflen hon defnyddiwn rai termau safonol i egluro ein gwasanaethau a sut rydym yn gweithio. Mae'r eirfa ar y diwedd yn egluro'r rhain.

Gwybodaeth bwysig am y daflen hon

Canllaw yn unig yw'r daflen hon ac nid yw'n cynnwys pob sefyllfa. Rydym wedi gwneud ein gorau i sicrhau fod y wybodaeth yn y daflen hon yn gywir fel ar 12 Ebrill 2010, ond efallai nad yw'n adlewyrchu newidiadau i'r gyfraith neu ein gweithdrefnau ar ôl y dyddiad hwn. Efallai y byddwch am gael cyngor annibynnol cyn gwneud unrhyw benderfyniad ariannol yn seiliedig ar y wybodaeth yn y daflen hon.

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Amdanom ni

Yr Asiantaeth Cynnal Plant (CSA) yw gwasanaeth cynhaliaeth plant y Llywodraeth. Caiff ei ddarparu gan y Comisiwn Trefnu a Gorfodi Cynhaliaeth Plant.

Ein rôl yw sicrhau bod rhieni sy'n byw ar wahân i'w plant yn cyfrannu'n ariannol at eu cadw drwy dalu cynhaliaeth plant.

Rydym yn defnyddio proses safonol i weithio allan faint o gynhaliaeth plant sydd angen ei dalu ym mhob achos ac wedyn yn rheoli'r taliadau. Gallwn hefyd gymryd camau cyfreithiol i wneud yn siŵr bod y swm cywir yn cael ei dalu ar yr amser iawn.

Am fwy o help a gwybodaeth, ewch i'n gwefan **www.asiantaethcynnalplant.gov.uk** neu ffoniwch ni ar **0845 713 3133** neu **0845 713 8924** (ffôn testun). Neu gallwch ffonio ein llinell gymorth Gymraeg ar **0845 713 8091**. Ewch i dudalen 24 am fanylion am gostau galwadau ac amseroedd agor.

Os ydych am wneud cytundeb teuluol, yn hytrach na drwy'r CSA, cysylltwch ag Opsiynau Cynhaliaeth Plant am wybodaeth ddiduedd a chymorth. Ewch i'w gwefan yn **www.cmoptions.org** neu gallwch eu ffonio ar **0800 988 0988** neu **0800 988 9888** (ffôn testun). Gallwch ofyn am gael siarad Cymraeg

Cynnwys

Sut gallaf dalu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'm henillion?	6
Sut mae gorchymyn didynnu o enillion yn gweithio?	7
Pryd caiff arian ei gymryd o'm henillion o dan orchymyn didynnu o enillion?	11
Sut bydd fy nghyflogwr yn gwybod bod rhaid iddynt ddidynnu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'm henillion?	12
Beth sy'n digwydd os na all neu os na fydd fy nghyflogwr yn didynnu'r holl swm?	13
Beth fydd yn digwydd os yw fy nghyflogwr yn didynnu arian o'm henillion i dalu am orchymynion llys yn barod?	16
Beth sy'n digwydd os byddaf yn stopio gweithio i fy nghyflogwr?	17
Beth fydd yn digwydd os byddaf yn rhoi arian i'r rhiant â gofal am unrhyw reswm arall?	18
Pa newidiadau i'm hamgylchiadau sydd rhaid i mi ddewud wrth y CSA amdanynt?	19
Beth sy'n digwydd os na fyddaf yn talu?	21
A allaf apelio yn erbyn gorchymyn didynnu o enillion?	22
Ble gallaf gael mwy o help a gwybodaeth?	23

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Sut gallaf dalu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'm henillion?

Os ydych yn gyflogedig, gallwch dalu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion trwy orchymyn didynnu o enillion. Mae eich cynhaliaeth plant yn cael ei thynnu o'ch enillion cyn i chi eu cael, felly beth bynnag a gewch fel cyflog net, ni fydd yn rhaid i chi dalu cynhaliaeth ohono.

Gallwn hefyd ddefnyddio gorchymyn didynnu o enillion i sicrhau bod y rhiant dibreswyl yn talu ei gynhaliaeth plant. Os bydd rhiant dibreswyl sy'n gyflogedig yn methu taliad neu'n methu talu'r swm llawn, hyn fydd ein cam cyntaf fel arfer.

Byddwn yn dweud wrth eich cyflogwr faint i'w dynnu o'ch enillion neu bensiwn. Mae'n rhaid i'ch cyflogwr gymryd y swm hwn ar eich rhan a'i basio ymlaen atom. Os nad ydynt yn cymryd eich cynhaliaeth o'ch enillion a'i phasio ymlaen atom, gallwn fynd a hwy i'r llys.

Efallai y bydd eich cyflogwr hefyd yn cymryd £1 yn ychwanegol bob tro y mae'n rhaid iddynt gymryd arian o'ch enillion, i helpu gyda'u costau gweinyddol.

Mae'n rhaid i'ch cyflogwr ddweud wrthyich y swm y maent yn ei gymryd o'ch enillion, gan gynnwys unrhyw swm a gymerwyd ar gyfer gweinyddu, ar neu cyn y diwrnod talu ar ôl yr un ble wnaethant gymryd hwn oddi wrthyich. Efallai bydd y wybodaeth hon ar eich slipiau cyflog.

Sut mae gorchymyn didynnu o enillion yn gweithio?

Mae gorchymyn didynnu o enillion (DEO) yn cynnwys 2 ran.

- **Y gyfradd ddidynnu arferol** – dyma'r swm o gynhaliaeth plant rydym yn didynnu o'ch enillion net ym mhob cyfnod talu. Mae'n cynnwys y gynhaliaeth plant rydych fel arfer yn ei thalu am y cyfnod hwnnw, yn ogystal a swm tuag at unrhyw daliadau rydych eisoes wedi eu methu neu heb eu talu'n llawn.
- **Y gyfradd enillion gwarchodedig** – dyma'r swm y mae gennych hawl i'w gadw i dalu am eich costau byw. Mae hwn yr un fath a'ch incwm i'w eithrio a ddefnyddiwyd i weithio allan faint o gynhaliaeth plant sydd raid i chi ei dalu. Cewch fwy o wybodaeth am hyn yn ein taflen *Eich asesiad cynhaliaeth plant a help i gwrdd ag amgylchiadau eithriadol* (CSA2024W). Ewch i'r dudalen olaf am fanylion am sut i gael copi.

Byddwn yn gweithio allan y gyfradd ddidynnu arferol a'r gyfradd enillion gwarchodedig yn seiliedig ar y wybodaeth rydym wedi'i derbyn. Byddwn yn dweud wrthych chi â'ch cyflogwr beth yw'r symiau hyn.

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Beth sy'n cael ei gyfrif fel 'enillion' wrth sefydlu gorchymyn didynnu o enillion?

Wrth sefydlu gorchymyn didynnu o enillion, rydym yn cyfrif y canlynol fel enillion:

- cyflog, ffioedd, bonws, comisiwn, tâl goramser neu unrhyw daliadau a wneir yn ychwanegol i gyflog
- pensiynau preifat neu alwedigaethol, a thaliadau iawndal
- Tâl Salwch Statudol
- tâl salwch cytundebol
- tâl mamolaeth cytundebol
- tâl tadolaeth cytundebol
- tâl mabwysiadu cytundebol
- tâl diswyddo cytundebol.

Tâl y mae cwmni a gweithiwr wedi cytuno arno rhyngddynt ar ben eu tâl statudol yw tâl cytundebol. Arian y mae hawl gennych i'w gael yn ôl y gyfraith yw tâl statudol.

Nid yw'r ffigwr enillion hwn yr un fath a beth rydym yn ei gyfrif fel enillion pan fyddwn yn gweithio allan incwm wythnosol net y rhiant dibreswyl i'n helpu i weithio allan faint o gynhaliaeth plant sydd raid iddynt ei dalu. Cewch fwy o wybodaeth am beth sy'n cael ei gyfrif fel enillion wrth i ni weithio incwm net allan yn ein taflen *Eich asesiad cynhaliaeth plant a help i gwrdd ag amgylchiadau eithriadol* (CSA2024W). Ewch i'r dudalen olaf am fanylion am sut i gael copi.

Beth sydd ddim yn cael ei gyfrif fel enillion wrth sefydlu gorchymyn didynnu o enillion?

Nid ydym yn cyfrif y canlynol fel enillion ac ni ellir eu defnyddio ar gyfer gorchymyn didynnu o enillion:

- arian a delir i chi gan adran gyhoeddus o Lywodraeth Gogledd Iwerddon neu unrhyw wlad y tu allan i'r DU
- unrhyw bensiwn, lwfans neu fudd-dal nawdd cymdeithasol
- unrhyw bensiwn neu lwfans a delir am anabledd
- isafswm pensiwn gwarantedig o fewn y Ddeddf Pensiynau Nawdd Cymdeithasol 1975
- Credydau treth
- Tâl Mamolaeth Statudol
- Tâl Tadolaeth Statudol
- Tâl Mabwysiadu Statudol
- Tâl Diswyddo Statudol.

Os yw'r unig enillion a dderbyniwch yn perthyn i un o'r categorïau hyn, ni allwch dalu drwy orchymyn didynnu o enillion.

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Enghraifft

Mae Dwayne wedi penderfynu defnyddio gorchymyn didynnu o enillion i dalu'r swm cywir o gynhaliaeth ar gyfer ei blant.

- Incwm wythnosol net Dwayne yw: £160
- Y gynhaliaeth wythnosol sydd ei hangen yw: £30
- Y gyfradd enillion gwarchodedig ar gyfer Dwayne yw: £100
(Mae hyn yn golygu bod gan Dwayne ddigon o incwm fel y gall dalu cynhaliaeth plant am ei blant.)
- Y swm wythnosol mae cyflogwr Dwayne yn ei gymryd o dan y gorchymyn didynnu o enillion yw: £30
- Y swm wythnosol y mae cyflogwr Dwayne yn gallu cymryd tuag at gostau gweinyddol yw: £1
- Felly, incwm wythnosol Dwayne wedi iddo dalu cynhaliaeth plant a chostau gweinyddol ei gyflogwr o dan y gorchymyn yw: £129

Pryd caiff arian ei gymryd o'm henillion o dan orchymyn didynnu o enillion?

Bydd eich cyflogwr fel arfer yn gwneud didyniadau bob tro byddwch yn cael eich talu. Felly, os ydych yn cael eich talu'n wythnosol, byddant yn cymryd swm yn wythnosol. Os ydych yn cael eich talu'n fisol, byddant yn cymryd yr arian unwaith y mis.

Os yw'ch cyflogwr yn cymryd arian unwaith y mis, mae'n rhaid i'ch cyflogwr anfon yr arian hwn atom cyn y 19^{eg} diwrnod o'r mis canlynol ar ôl iddynt ei gymryd o'ch enillion. Felly, os cymerwyd y gynhaliaeth plant o'ch enillion gan eich cyflogwr ym mis Chwefror, mae'n rhaid iddynt basio hon ymlaen atom cyn 19 Mawrth.

Pan fyddwn wedi cael yr arian gan eich cyflogwr byddwn yn pasio hwn ymlaen i'r rhiant â gofal.

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Sut bydd fy nghyflogwr yn gwybod bod rhaid iddynt ddidynnu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'm henillion?

Byddwn yn anfon gorchymyn didynnu o enillion at eich cyflogwr sydd yn dweud wrthynt faint i'w gymryd o'ch enillion neu bensiwn galwedigaethol. Rhaid i'ch cyflogwr gymryd y swm hwn a'i basio i ni.

Bydd y wybodaeth ganlynol ar y gorchymyn didynnu o enillion:

- eich enw a'ch cyfeiriad
- enw eich cyflogwr
- eich man gwaith, y math o waith a wnewch a'ch rhif gwaith neu gyflogres, os oes gennych un
- eich rhif Yswiriant Gwladol
- y swm neu symiau i'w didynnu, a dyddiadau unrhyw newid i'r symiau hyn yn y 52 wythnos nesaf
- eich cyfradd enillion a amddiffynnir
- cyfeiriad y swyddfa CSA lle dylai eich cyflogwr anfon eich taliadau.

Bob blwyddyn, byddwn yn anfon llythyr atoch chi a'ch cyflogwr sy'n eich atgoffa faint ddylai gael ei dalu a phryd.

Os bydd eich amgylchiadau yn newid, byddwn yn anfon gorchymyn didynnu o enillion diwygiedig atoch chi a'ch cyflogwr.

Beth sy'n digwydd os na all neu os na fydd fy nghyflogwr yn didynnu'r holl swm?

Os na fydd eich cyflogwr yn cymryd yr holl swm yn uniongyrchol o'ch enillion neu bensiwn, byddwn yn cysylltu â hwy i ofyn pam. Efallai bod rheswm da – er enghraifft, oherwydd na wnaethoch ennill digon yn ystod y cyfnod tâl hwnnw i ddidynnu'r holl swm ar ôl didynnu treth incwm, taliadau Yswiriant Gwladol ac unrhyw arian sydd ei angen i dalu gorchmynion llys eraill.

Yn yr amgylchiadau hyn, mae'n rhaid i'ch cyflogwr gymryd cymaint o arian ag sy'n bosibl o'ch enillion ond eich gadael gyda swm sydd yr un fath a'ch cyfradd enillion gwarchodedig, fel bod gennych ddigon o arian i fyw arno. Gelwir y gwahaniaeth rhwng y swm o gynhaliaeth sydd ei hangen a'r swm gall eich cyflogwr ei gymryd yn ddiffyg.

Caiff y diffyg hwn ei ddwyn ymlaen at y tro nesaf cewch eich talu ac fe'i ychwanegir i'r swm rheolaidd o gynhaliaeth plant y gofynnir i'ch cyflogwr ei ddidynnu.

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Enghraifft

Oherwydd nad yw Ed wedi talu'r gynhaliaeth plant yn llawn nac ar amser, rydym wedi penderfynu defnyddio gorchymyn didynnu o enillion i sicrhau ei fod yn talu'r swm cywir am ei blant.

- Y gynhaliaeth wythnosol sydd ei hangen yw: £35
- Cyfradd enillion wythnosol gwarchodedig Ed yw: £110

Wythnos 1:

- Enillion wythnosol net Ed yw £130.
- Oherwydd bod ei gyfradd enillion gwarchodedig yn £110, dim ond £20 y gall cyflogwr Ed ei gymryd o'i enillion am gynhaliaeth plant.
- Felly, mae diffyg o £15 am yr wythnos hwn.

Wythnos 2:

- Enillion wythnosol net Ed yw £190.
- Y gynhaliaeth sydd ei hangen yw £50 (ei swm arferol o £35 gan gynnwys diffyg o £15 o wythnos 1)
- Oherwydd bod ei gyfradd enillion gwarchodedig yn £110, mae gan Ed £80 yn weddill y gellir cymryd y gynhaliaeth plant ohono.
- Mae cyflogwr Ed yn cymryd £50 o dan y gorchymyn didynnu o enillion.
- Mae Ed nawr wedi dal i fyny gyda'i daliadau.

Os bydd eich incwm yn is na'r gyfradd enillion gwarchodedig yn rheolaidd, dylech ddweud wrthym oherwydd efallai y bydd rhaid i ni edrych ar y gynhaliaeth plant sy'n rhaid i chi dalu.

Os oes diffyg ac nac ydych yn gwneud unrhyw drefniadau eraill i'w dalu, gallwn fynd a chi i'r llys. Os nad yw eich cyflogwr yn cymryd y swm llawn o gynhaliaeth plant, ac ni allant roi rheswm da i ni pam, gallwn fynd a hwy i'r llys a'u dirwyo. Bydd angen i chi dalu unrhyw gynhaliaeth plant sydd yn ddyledus gennych o hyd. Gall cyflogwyr gael mwy o wybodaeth am hyn ar ein gwefan yn **www.asiantaethcynnalplant.gov.uk** neu yn ein taflen i gyflogwyr yn *Cyngor i gyflogwyr* (CSA2002W). Ewch i'r dudalen olaf am fanylion am sut i gael copi.

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Beth fydd yn digwydd os yw fy nghyflogwr yn didynnu arian o'm henillion ar gyfer gorchmynion llys eraill yn barod?

Gall llysoedd wneud nifer o orchmynion gwahanol sy'n golygu bod rhaid i'ch cyflogwr ddidynnu arian yn uniongyrchol o'ch enillion mewn ffyrdd tebyg i'n gorchmynion didynnu o enillion ni.

Yng Nghymru a Lloegr mae'r rhain yn cynnwys:

- gorchmynion atafaelu enillion, a
- gorchmynion atafaelu enillion Treth Cyngor.

Yn yr Alban mae'r rhain yn cynnwys:

- restiadau enillion
- restiadau cynhaliaeth presennol, a
- gorchmynion restiadau ar y cyd.

Mae rheolau i'w dilyn fel bod cyflogwyr yn gwybod pa arian i'w gymryd yn gyntaf. Yng Nghymru a Lloegr, maent yn dechrau gyda'r gorchymyn cyntaf a wnaed. Yn yr Alban, bydd gorchymyn didynnu o enillion bob tro yn cael ei gymryd yn gyntaf, cyn unrhyw rai eraill. Dylent wedyn ddilyn gorchmynion diweddarach trwy ddefnyddio unrhyw enillion sy'n weddill gennych ar ôl iddynt wneud didyniad o dan y gorchymyn cyntaf.

Beth fydd yn digwydd os byddaf yn stopio gweithio i fy nghyflogwr?

Os ydych yn talu cynhaliaeth plant o dan orchymyn didynnu o enillion ac rydych yn stopio gweithio i'ch cyflogwr, newid swyddi, yn dod yn ddi-waith neu'n hunangyflogedig, **rhaidd** i chi ddweud wrthym o fewn wythnos.

Mae'n rhaid i chi hefyd ddweud enw a chyfeiriad eich cyflogwr newydd (os oes gennych un), y swm rydych yn disgwyl ennill, ac eich rhif cyflogres neu rif gwaith (os oes gennych un).

Mae'n drosedd os na fyddwch yn dweud wrthym o fewn 7 diwrnod o'r dyddiad mae'r newid hwn yn digwydd. Hefyd, mae'n rhaid i'ch cyflogwr ddweud wrthym os ydych yn stopio gweithio iddynt hwy.

Os ydych yn symud i gyflogwr gwahanol, byddwn fel arfer yn sefydlu gorchymyn didynnu o enillion newydd unwaith y byddwn wedi derbyn yr holl wybodaeth sydd ei hangen arnom. Efallai byddwn hefyd yn newid y swm o gynhaliaeth plant sydd ei hangen os bydd eich enillion wedi codi neu ostwng.

Os na allwn bellach ddefnyddio gorchymyn didynnu o enillion, byddwn yn trefnu ffordd wahanol i chi dalu cynhaliaeth plant.

Beth fydd yn digwydd os byddaf yn rhoi arian i'r rhiant â gofal am unrhyw reswm arall?

Mewn rhai achosion, bydd rhiant dibreswyl sydd fel arfer yn talu cynhaliaeth plant drwom ni yn cytuno i dalu arian naill ai yn uniongyrchol i'r rhiant â gofal, neu ar eu cyfer, am reswm penodol. Os byddwch yn gwneud hyn, gallwch ofyn i ni ystyried y taliad hwn tuag at swm y gynhaliaeth plant sy'n rhaid i chi ei dalu neu unrhyw ôl-ddyledion sydd arnoch.

Efallai y gallwn ystyried y taliad hwn os cafodd ei wneud, drwy gytundeb â'r rhiant â gofal, am un o'r rhesymau canlynol:

- er mwyn talu morgais neu fenthyciad a gymerwyd i brynu neu dalu am atgyweiriadau neu welliannau hanfodol i'r cartref ble mae'r plentyn yn byw, ac sydd wedi ei sicrhau yn erbyn y cartref hwnnw
- er mwyn talu rhent neu dreth cyngor am y cartref ble mae'r plentyn yn byw
- er mwyn talu am nwy, dŵr neu drydan ar gyfer y cartref ble mae'r plentyn yn byw, neu
- er mwyn gwneud atgyweiriadau hanfodol i system wresogi neu strwythur y cartref ble mae'r plentyn yn byw.

Os ydych yn rhoi arian yn rheolaidd i'r rhiant â gofal am unrhyw reswm arall – fel talu biliau bob mis – yna dylech ystyried newid sut rydych yn trefnu eich cynhaliaeth plant. Gallwch wneud cytundeb teuluol heb orfod defnyddio'r CSA. Cewch fwy o wybodaeth drwy gysylltu ag Opsïynau Cynhaliaeth Plant. Gallwch fynd i'w gwefan yn **www.cmoptions.org** neu gallwch eu ffonio ar **0800 988 0988** neu **0800 988 9888** (ffôn testun). Gallwch ofyn am gael siarad Cymraeg.

Pa newidiadau i'm hamgylchiadau sydd rhaid i mi ddweud wrth y CSA amdanynt?

Os bydd amgylchiadau'r naill riant neu'r llall yn newid, gall olygu y bydd angen i ni newid y swm o gynhaliaeth sy'n rhaid ei dalu. Felly, dylech ddweud wrthym os oes newid i unrhyw wybodaeth a roddoch i ni i weithio cynhaliaeth plant allan, fel faint o incwm a gewch.

Yn benodol, fel rhiant dibreswyl, **rhaid** i chi ddweud wrthym os:

- oes newid i'ch cyfeiriad (mae'n rhaid i chi ddweud wrthym o fewn 7 diwrnod o'r dyddiad pan y newidiodd eich cyfeiriad)
- ydych yn talu eich cynhaliaeth plant trwy orchymyn didynnu o enillion ac rydych yn gadael eich swydd. Mae'n rhaid i chi ddweud wrthym:
 - enw a chyfeiriad eich cyflogwr newydd (os oes gennych un)
 - faint rydych yn disgwyl ennill, ac
 - eich rhif cyflogres neu rif gwaith (os oes gennych un).

Mae'n **rhaid** i'r rhiant â gofal ddweud wrthym os oes newid i'r:

- nifer o blant sydd yn bwy gyda hwy sy'n rhaid i chi dalu cynhaliaeth plant ar eu cyfer, neu'r
- nifer o nosweithiau y mae'r plentyn yn aros gyda chi dros nos yn rheolaidd.

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Os byddwch yn methu â darparu'r wybodaeth sydd ei hangen arnom, neu'n rhoi gwybodaeth i ni rydych yn gwybod sydd yn ffug, gallwn fynd â chi i'r llys a gallwch gael dirwy o hyd at £1000. Mae hyn yn berthnasol i unrhyw berson neu sefydliad sydd yn rhaid iddynt, yn ôl y gyfraith, roi gwybodaeth i ni – fel cyflogwyr a chyfrifwyr yn ogystal a rhieni.

Ni fydd pob newid mewn amglychiadau yn golygu y bydd rhaid i ni newid y swm o gynhaliaeth plant sy'n rhaid ei dalu.

Beth sy'n digwydd os byddaf yn parhau i beidio talu?

Os byddwch yn methu â thalu cynhaliaeth plant o dan orchymyn didynnu o enillion (er enghraifft, os ydych yn stopio gweithio i'ch cyflogwr ac nad ydych yn rhoi gwybod i ni), gallwn:

- **cymryd arian yn syth o'ch cyfrif banc neu gymdeithas adeiladu**, neu
- **mynd a chi i'r llys**. Mae cymryd gweithred drwy'r llysoedd yn gostus a gallwch fod yn gyfrifol am dalu ein costau llys ni yn ogystal â'ch costau chi, gorfod gwerthu eich cartref neu asedau eraill, colli eich trwydded gyrru neu hyd yn oed mynd i'r carchar.

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

A allaf apelio yn erbyn gorchymyn didynnu o enillion?

Gallwch, ond dim ond os:

- nid yw'r wybodaeth gywir ar y gorchymyn didynnu o enillion neu nid yw'r taliadau mae'ch cyflogwr yn eu gwneud i chi yn cael eu hystyried fel enillion
- ni allwch dalu cynhaliaeth plant drwy ddebyd uniongyrchol ac rydym wedi dweud nad oes gennych reswm da i beidio â thalu drwy orchymyn didynnu o enillion.

Rhaid i apeliadau yn erbyn gorchymynion didynnu o enillion gael eu gwneud i lys ynadon yng Nghymru a Lloegr neu i lys siryf yn yr Alban, nid y Tribwlynlys Haen Gyntaf (Siambr Hawliau Cymdeithasol).

Fel arfer, bydd rhaid i chi apelio o fewn 28 diwrnod o'r dyddiad yr anfonwyd gorchymyn didynnu o enillion at eich cyflogwr. Os ydych yn byw dramor, mae gennych 56 diwrnod i apelio.

Bydd eich cyflogwr yn parhau i gymryd taliadau cynhaliaeth plant gan ddefnyddio'r gorchymyn didynnu o enillion hyd at yr amser caiff penderfyniad ei wneud ar eich apêl.

Os hoffech wybod mwy am sut i apelio yn erbyn eich penderfyniad cynhaliaeth plant, darllenwch ein taflen *Sut i apelio* (CSA2006(A)W). Ewch i'r dudalen olaf am fanylion am sut i gael copi.

Ble gallaf gael mwy o help a gwybodaeth?

Os ydych eisiau gwybod mwy am gynhaliaeth plant a sut rydym yn ei gweithio allan, ewch i'n gwefan yn **www.asiantaethcynnalplant.gov.uk**. Gallwch lawr-lwytho ein taflenni o'r wefan.

Os byddwch am siarad gyda rhywun am eich achos gallwch ffonio ein llinell gymorth genedlaethol ar **0845 713 3133**, neu ein llinell gymorth Gymraeg ar **0845 713 8091**. Mae'r llinell gymorth genedlaethol ar agor o 8am i 8pm, o ddydd Llun i ddydd Gwener, ac o 9am i 5pm ar ddydd Sadwrn. Mae'r llinell Gymraeg ar agor o 9am i 5pm o ddydd Llun i ddydd Gwener.

Sicrhewch fod eich Rhif Yswiriant Gwladol wrth law pan fyddwch yn ffonio.

Efallai y caiff rhai galwadau eu recordio er mwyn i ni gadw golwg ar ein gwasanaethau a hyfforddi staff.

Gwasanaethau ffôn testun

Os oes gennych anawsterau gyda siarad neu glywed, mae gwasanaeth ffôn testun ar gael ar **0845 713 8924**. Gallwch gysylltu â ni yn Gymraeg ar ffôn testun hefyd – y rhif yw **0845 713 8099**.

Mae ffôn testun ar gyfer pobl sy'n ei chael yn anodd i siarad neu glywed yn glir. Os nad oes gennych ffôn testun, efallai y bydd un ar gael mewn rhai llyfrgelloedd neu swyddfeydd Cyngor Ar Bopeth. **Nid** yw ffôn testun yn gallu derbyn negeseuon testun o ffôn symudol.

Talu cynhالياeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Ieithioedd eraill

Os nad Cymraeg neu Saesneg yw eich iaith cyntaf, gallwch ddefnyddio eich cyfieithydd eich hun neu un a ddarperir gennym ni.

Costau ffonio

Ni ddylai galwadau o linellau daear BT i rifau **0845** gostio mwy na 4c y munud. Efallai y bydd rhaid i chi dalu mwy os byddwch yn defnyddio cwmni ffôn arall neu ffôn symudol, neu os ydych yn ffonio o dramor. Gall galwadau o ffôn symudol gostio hyd at 40c y munud, felly dylech gysylltu â darparwr eich gwasanaeth i gael gwybod faint yw cost y galwadau hyn.

Gwybodaeth ar ffurfiau eraill

Mae'r daflen hon hefyd ar gael mewn ieithoedd eraill, mewn Braille ac ar dâp sain. Gallwch gael gwybodaeth ar y ffurfiau hyn ar-lein neu drwy gysylltu â'n llinellau cymorth.

Mae gennym hefyd fersiynau print bras o'r daflen hon sydd ar gael i chi ei lawr-lwytho o'n gwefan, sef **www.asiantaethcynnalplant.gov.uk**.

Ein taflenni

I rieni sy'n byw ar wahân

(Cyfeirnod: CSA2001W) I bob rhiant

Eich asemiad cynhaliaeth plant a help i gwrrdd ag amgylchiadau eithriadol

(Cyfeirnod: CSA2024W) I bob rhiant

Sut i apelio

(Cyfeirnod: CSA2006(A)W) I bob rhiant

Nodiadau i rieni dibreswyl sydd yn hunangyflogedig

(Cyfeirnod: CSA2095W) I rieni dibreswyl

Pa gamau gall yr Asiantaeth Cynnal Plant eu cymryd os na fydd rhieni'n talu?

(Cyfeirnod: CSL306W) I bob rhiant

Sut gallaf gwyno am y gwasanaeth a gaf gan yr Asiantaeth Cynnal Plant?

(Cyfeirnod: CSL308W) I bob rhiant

Mae fy achos yn symud i'r cynllun cynhaliaeth plant a gyflwynwyd yn 2003 – beth fydd yn newid?

(Cyfeirnod: CSL310W) I unrhyw riant y mae eu hachos yn symud i'r cynllun cyfredol

Sut mae'r Asiantaeth Cynnal Plant yn defnyddio ac yn storio gwybodaeth?

(Cyfeirnod: CSL311W) I bob rhiant

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Geirfa

Asesiad cynhaliaeth dros dro (interim)

Os na fydd y rhiant dibreswyl yn rhoi'r wybodaeth sydd ei hangen arnom i weithio allan faint o gynhaliaeth plant sy'n rhaid ei dalu, gallwn wneud asesiad cynhaliaeth dros dro. Golyga'r asesiad hwn y gallai'r rhiant dibreswyl orfod talu cynhaliaeth plant ar gyfradd uwch hyd nes byddant yn rhoi'r wybodaeth sydd ei hangen arnom i weithio allan y swm cywir o gynhaliaeth plant.

Cyfradd didynnu arferol

Dyma'r swm o gynhaliaeth plant y byddwn yn ei gymryd o enillion net y rhiant dibreswyl ym mhob cyfnod talu os ydynt yn talu cynhaliaeth plant drwy orchymyn didynnu o enillion. Mae'n cynnwys y gynhaliaeth plant sy'n rhaid iddynt dalu'n rheolaidd yn y cyfnod hwnnw, gan gynnwys swm tuag at unrhyw daliadau a fethwyd neu na dalwyd yn llawn.

Cyfradd incwm gwarchodedig

Dyma'r swm o enillion sydd gan y rhiant dibreswyl hawl i'w gadw i dalu am eu costau byw eu hunain os ydynt yn talu cynhaliaeth plant drwy orchymyn didynnu o enillion. Mae'r un peth a'r incwm i'w eithrio rydym yn ei ddefnyddio i weithio allan faint o gynhaliaeth plant y dylid ei dalu.

Cynhaliaeth plant

Arian a delir gan y rhiant dibreswyl i'r rhiant â gofal i helpu i dalu am gostau byw eu plentyn o ddydd i ddydd.

Gorchymyn didynnu o enillion

Un o'r ffyrdd y byddwn yn ei ddefnyddio fel arfer er mwyn trefnu taliadau os yw'r rhiant dibreswyl yn gyflogedig. O dan orchymyn didynnu o enillion, byddwn yn gofyn i gyflogwr y rhiant dibreswyl gymryd cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o enillion y rhiant dibreswyl a'i hanfon atom.

Gallwn hefyd drefnu gorchymyn didynnu o enillion os yw'r rhiant dibreswyl yn gyflogedig a'u bod heb gadw at ddulliau talu eraill neu os byddant wedi methu â chytuno ar ddull talu.

Incwm gwarchodedig

Rydym yn gweithio allan swm gofynnol o incwm wythnosol ar gyfer y rhiant dibreswyl er mwyn sicrhau bod ganddynt ddigon yn weddill i fyw arno, ac i gynnal unrhyw ail deulu sydd ganddynt, ar ôl talu cynhaliaeth plant. Weithiau, gelwir y swm hwn yn incwm a amddiffynnir.

Talu cynhaliaeth plant yn uniongyrchol o'ch enillion

Incwm asesu

Yr incwm asesu yw'r incwm net, llai'r incwm i'w eithrio. Defnyddiwn incwm asesu i weithio allan y swm o gynhaliaeth plant sy'n rhaid ei dalu. Byddwn yn gwneud hyn drwy defnyddio fformiwla safonol ar yr incwm asesu ar gyfer y rhiant dibreswyl a'r rhiant â gofal.

Incwm net

Incwm net yw swm yr incwm (cyflog fel arfer) wythnosol sy'n weddill ar ôl tynnu pethau fel:

- treth incwm
- Yswiriant Gwladol
- hanner unrhyw swm a delir i mewn i gynllun pensiwn galwedigaethol neu bersonol. Os sefydlwyd y pensiwn er mwyn talu morgais, dim ond 37.5% o'r arian a delir mewn i'r cynllun pensiwn gaiff ei dynnu o'r incwm.

Gall incwm hefyd gynnwys rhai budd-daliadau, credydau treth a phensiynau galwedigaethol neu bersonol. Mae bonysau neu gomisiwn hefyd yn cyfrif fel cyflog.

Rydym yn cyfrif Credyd Treth Gwaith fel incwm os yw enillion y **rhiant dibreswyl** yn fwy nag enillion eu partner. Os bydd enillion y rhiant dibreswyl ac enillion y partner yr un fath, byddwn yn cyfrif hanner y Credyd Treth Gwaith fel incwm. Ni fyddwn yn cyfrif Credyd Treth Gwaith fel incwm os yw enillion y rhiant dibreswyl yn llai nag enillion eu partner.

Incwm i'w eithrio

Y swm o incwm wythnosol net y mae hawl gan bob rhiant ei gadw tuag at gostau byw sylfaenol, gan gynnwys talu am gostau byw eu plant eu hunain sydd yn byw gyda hwy.

Plentyn

At ddibenion cynhaliaeth plant, mae plentyn yn golygu unrhyw un sydd o dan 16 oed, neu rywun sydd rhwng 16 a 19 oed:

- sydd ddim nawr, nac erioed wedi bod yn briod neu mewn perthynas sifil, ac
- sydd mewn addysg llawn amser nad yw'n addysg uwch.

Fodd bynnag, os yw budd-dal plant yn dal i gael ei dalu, gall rhywun o dan 19 oed gael eu hystyried fel plentyn at ddibenion cynhaliaeth plant hyd yn oed os ydynt mewn addysg llawn amser nad yw'n addysg uwch.

Rhiant â gofal

Y rhiant neu'r gofalwr sy'n byw gyda'r plentyn fel arfer ac sydd felly yn talu am y rhan fwyaf o gostau byw'r plentyn o ddydd i ddydd. Mewn rhai achosion gall fod yn nain, taid, gwarcheidwad neu'n aelod arall o'r teulu – sef y 'person â gofal', yn hytrach na'r rhiant â gofal.

Rhiant dibreswyl

Y rhiant nad yw yn byw gyda'r plentyn fel arfer.

Mae'r wybodaeth o daflenni'r CSA hefyd ar gael mewn ieithoedd eraill, mewn print bras, mewn Braille ac ar dâp sain.

Gallwch gael unrhyw un o'n taflenni hyn:

- trwy ffonio **0845 713 3133** (mae'r llinell ar agor o 8am i 8pm o ddydd Llun i ddydd Gwener ac o 9am i 5pm ar ddydd Sadwrn)
- trwy ffonio'r Uned Gymraeg ar **0845 713 8091** (mae'r llinell ar agor o 9am i 5pm o ddydd Llun i ddydd Gwener)
- trwy ddefnyddio ffôn testun ar **0845 713 8924**, neu
- o'n gwefan sef **www.asiantaethcynnalplant.gov.uk**

Ble rhoddir rhifau ffôn testun, mae'r rhain ar gyfer pobl sy'n ei chael yn anodd siarad neu glywed yn glir. Os nad oes gennych ffôn testun, efallai y bydd un ar gael mewn rhai llyfrgelloedd neu swyddfeydd Cyngor Ar Bopeth. Nid yw ffôn testun yn gallu derbyn negeseuon testun o ffôn symudol.